

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul legii este elaborat în vederea executării măsurilor de ordin legislativ prevăzute în Pilonul III „Accesul la justiție și executarea hotărârilor judecătorești” din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16 februarie 2012 și anume, de domeniile specifice de intervenție:

3.2.1. „Încurajarea dezvoltării capacităților reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției la nivel de uniuni profesionale, cu un accent special pe capacitățile de management” și

3.3.2. „Consolidarea instituțională și funcțională a noului sistem de executori judecătorești privați”.

Prin acest proiect de lege se urmărește atingerea obiectivului specific al Pilonului III din Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016: *„Consolidarea capacităților instituționale și dezvoltarea profesională a reprezentanților profesiilor conexe sistemului de justiție (... , executor judecătoresc ...)”*.

Totodată, proiectul are drept scop crearea premiselor normative pentru elaborarea și implementarea **standardelor profesionale pentru executorii judecătorești** – acțiune prevăzută la **p. 3.2.2** al Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16 februarie 2012 .

Alături de aceste scopuri, proiectul mai urmărește să contracareze apariția unor eventuale carențe în activitatea organelor Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești. Intervenția dată se propune a fi realizată în contextul mai larg al unor ajustări a legislației ce guvernează profesiile juridice cărora le-au fost delegate unele atribuții ale puterii publice și a căror funcționalitate/bună-guvernare este de o importanță majoră pentru stat. În esență, reglementările propuse în acest sens în proiectul de lege au ca scop:

- determinarea clară a modalității de constituire a Comisiei de licențiere a executorilor judecătorești și a Colegiului disciplinar, întru asigurarea continuității funcționării acestora;
- atribuirea Ministerului Justiției a unor competențe suplimentare în cazul constatării unor situații de blocare a funcționării organului profesional;
- eliminarea unor incoerențe terminologice legate de noțiunile „deontologic” și „etic”;
- asigurarea unor garanții suplimentare cu referire la drepturile persoanelor implicate în procedurile de executare în derulare la executorul judecătoresc a cărui activitate se suspendă sau a încetat.

2. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

1. Prin intermediul proiectului de lege se instituie funcția de executor judecătoresc asistent și se reglementează condițiile pentru deținerea acestei funcții, derularea, încetarea și suspendarea acestei activități (prin completarea textului Legii cu art. 9², 9³, 9⁴). Reglementările respective sunt simetrice celor referitoare la executorii judecătorești. Instituția executorilor judecătorești asistenți vine să faciliteze organizarea activităților în cadrul biroului executorului judecătoresc, dar și să sporească nivelul de pregătire al viitorilor executori judecătorești, or, până la intrarea în profesie, aceștia vor urma să activeze 1 an ca și executori judecătorești asistenți, având și unele atribuții procesuale. În acest

mod, va fi mai riguros și eficient efectuată trierea executorilor judecătorești – pe durata a 1 an atât organul profesional, cât și Ministerul Justiției având posibilitatea de a verifica și monitoriza activitatea executorilor judecătorești asistenți.

2. Proiectul vine să asigure o expunere mai comprehensivă a alineatului (4) a articolului 6 din cuprinsul Legii, care va prevedea obligația organului de urmărire penală de a informa Ministerul Justiției și Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești referitor la aplicarea măsurii preventive sub formă de arest sau arest la domiciliu în privința executorului judecătoresc, în termen de cel mult 48 de ore de la aplicarea acestora. De asemenea, organul de urmărire penală va fi obligat să informeze instituțiile date și în cazul dispunerii anunțării în căutare a executorului judecătoresc, precum și în situația ridicării unor documente aferente activității profesionale a acestuia. Astfel, prin noua reglementare propusă se va extinde numărul situațiilor când organul de urmărire penală va trebui să informeze Ministerul Justiției și Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești referitor la întreprinderea unor măsuri procesuale în privința executorilor judecătorești și totodată se va asigura o diminuare a riscului apariției unor situații de incertitudine în privința activității executorilor și a eventualelor motive de absență a acestora de la birou.

3. Proiectul urmărește scopul de a spori și gradul de responsabilizare a executorilor judecătorești, prin completarea articolului 8 cu obligația executorului judecătoresc de a respecta prevederile Codului de etică și standardele profesionale ale acestora, dar și cu obligația de a prelua în conformitate cu dispoziția Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești sau ordinul ministrului justiției, după caz, procedurile de executare nefinalizate, contul curent special și arhiva executorului judecătoresc a cărui activitate se suspendă sau încetează.

4. Prin completarea art. 9¹ se oferă claritatea, care lipsește la moment, privind valabilitatea stagerii efectuate de executorul judecătoresc stagiar (termenul de valabilitate a certificatului ce atestă efectuarea stagiului va fi de 2 ani).

5. Proiectul propune reformularea alineatului (1) al articolului 11, care va conține prevederi mai detaliate cu privire la modalitatea prin care vor fi desemnați membrii Comisiei de licențiere din partea Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și ai societății civile, menite să contracareze apariția unor situații când activitatea comisiei va fi paralizată datorită imposibilității alegerii unor persoane de către Congresul Uniunii. Totodată, articolul 11 se propune a fi completat cu prevederi care vor consacra dreptul ministrului justiției de a respinge motivat candidaturile propuse de Uniune. Consiliul Uniunii însă va putea înainta în mod repetat aceleași candidaturi, dacă ele vor fi aprobate unanim de către membrii Consiliului. De asemenea se propune completarea articolului 11 cu alineatul (3¹), care va prevedea în termeni generali modalitatea de alegere a președintelui și vicepreședintelui Comisiei de licențiere.

6. Prin intermediul proiectului se preconizează operarea unor modificări/completări la textul articolului 18. Astfel, se va reformula prevederea de la alin. (1) lit. a), care va avea următorul conținut: „a) deținerea unei funcții electivă (alta, decât cea din organele profesionale), a unei funcții de demnitate publică, a unei funcții publice de conducere și de conducere de nivel superior sau a funcției de secretar general al Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești — pe perioada mandatului sau a exercitării funcției publice” și prevederea de la alin. (1) lit. g), care va avea următorul cuprins: „g) aplicării de către instanța de judecată a unei măsuri preventive sub formă de arest preventiv sau de arest la domiciliu sau, în cazul în care s-a pronunțat o hotărâre judecătorească de condamnare la o pedeapsă privativă de libertate în prima instanță – până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare la o pedeapsă privativă de libertate”, modificare operată pentru a se asigura concordanța prevederilor date cu cele conținute în cuprinsul articolului 25 alineatul (2) din Codul de procedură penală, care prevăd caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești **definitive**). Totodată, se va institui un temei nou pentru suspendarea activității executorului judecătoresc: „j) constatarea de către grupul de control a lipsei nejustificate a dosarelor de executare, a evidenței sau gestionării necorespunzătoare a mijloacelor bănești din contul curent special - până la remedierea deficiențelor constatate, dar nu mai mult de 3 luni”. Prin completarea alin. (1) al art. 18 cu lit. j) se

instituie un nou temei de suspendarea a activității executorului judecătoresc, care va asigura implementarea standardelor profesionale în birourile executorilor.

Totodată, articolul 18 din Legea privind executorii judecătorești se completează cu reglementări menite să ofere soluții legale unor situații neacoperite până în prezent. Astfel la moment legislația nu prevede expres necesitatea reinvestirii în funcție a executorului judecătoresc după decăderea temeiurilor suspendării/încetării activității acestuia. Această situație generează incertitudini atât pentru executorul judecătoresc, cât și pentru Ministerul Justiției și Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești. Prin redacția nouă propusă la alin. (7) al art. 18 se reglementează clar că reluarea activității se va face doar în urma emiterii unui ordin de reinvestire de către ministrul justiției, cât și întrunirii cumulative a condițiilor de îndeplinire integrală a obligațiilor anterioare aferente suspendării/încetării activității sale. Totodată, pentru a descuraja comportamentul nihilist al executorilor judecătorești a căror activitate urmează a fi suspendată/încetată, se instituie mecanismul de recuperare din contul executorului judecătoresc a cheltuielilor ocazionate de transmiterea arhivei, dosarelor în lucru etc., atunci când acestea nu sunt făcute de bună-voie de executorul judecătoresc vizat. La același articol se prevede că condiția lipsei de datorii e necesară și pentru eliberarea altor avize de către organul profesional – condiție care va impune sporirea disciplinei executorilor judecătorești.

7. Proiectul prevede completarea proiectului cu un nou articol - 18¹, cu titlul „Absența executorului judecătoresc de la birou”, care va reglementa temeiurile ce justifică lipsa executorului judecătoresc de la birou. Articolul dat urmează a fi inserat în cuprinsul Legii pentru a asigura o reglementare legală a unei situații des întâlnite în practică și a exclude cazurile de abuz din partea unor executori judecătorești sau unor persoane, care depun plângeri pentru absența executorului de la birou, atunci când absența dată este într-adevăr motivată. Concomitent, se prevede publicarea informației despre absență pe pagina web a Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești pentru a asigura informarea publicului larg.

8. Completările aduse articolului 19 vin să detalieze unele momente tehnice a procedurii de încetare a activității executorului judecătoresc, astfel încât să se asigure informarea din timp a Consiliului Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești despre cererile executorilor de încetare a activității lor și totodată să se asigure o soluție legală în situația când actul prin care s-a dispus încetarea activității executorului judecătoresc a fost anulat prin hotărâre judecătorească irevocabilă.

9. Completările propuse la art. 20 oferă soluții pentru cazurile când executorul judecătoresc evită sau obiectiv este în imposibilitate să participe la procedurile aferente suspendării/încetării activității sale (motiv de deces, aflare în arest etc.). Totodată, se va consacra competența subsidiară a ministrului justiției de a repartiza procedurile nefinalizate, dreptul de a gestiona contul curent special și arhiva executorului judecătoresc a cărui activitate se suspendă sau a încetat la un alt executor judecătoresc, atribuție ce urmează a fi exercitată în situația când executorul judecătoresc de sine-stătător nu a depus lucrurile solicitate de lege la camera teritorială a executorilor judecătorești, iar Uniunea din varii motive nu a desemnat executorul judecătoresc ce urmează a continua procedurile aflate în derulare.

10. La articolul 21 se instituie un nou temei pentru răspunderea disciplinară a executorului judecătoresc și anume încălcarea standardelor profesionale, constatată prin raportul auditului.

11. La articolul 22, referitor la Colegiul disciplinar al executorilor judecătorești se propun operarea unor modificări similare celor de la articolul 11 (Comisia de licențiere).

12. La articolul 22¹, în cuprinsul alineatului (5), se urmărește includerea unei reglementări menite să evite tergiversarea procedurilor de examinare a sesizărilor în Colegiul disciplinar, astfel încât în situația lipsei membrului permanent să poată participa membrul supleant al acestuia, care ar avea aceleași atribuții.

13. Articolul 22², la alineatul (1), urmează să prevadă expres că unicul subiect cu drept de sesizare a Colegiului Disciplinar în cazul unor abateri disciplinare ce vizează raporturile profesionale dintre executorii judecătorești va fi Consiliul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești. Totodată, articolul dat se completează cu două alineate noi care vor prevedea informația necesară de indicat în sesizare și posibilitatea persoanei care depune sesizarea de a înlătura unele neajunsuri depistate.

14. Articolul 23 se va completa cu un alineat distinct (3¹), care va clarifica fără echivoc în ce limbă urmează a fi emise actele și ținută procedura în Colegiul disciplinar al executorilor judecătorești.

15. În cuprinsul alineatului (2) de la articolul 23¹ textul acestuia se va completa în final cu cuvintele „ , cu excepția cazurilor în care abaterile invocate prezintă caracter continuu”, pentru a asigura excluderea unor situații de abuz din partea executorului judecătoresc care ar putea continua săvârșirea abaterilor sub acoperirea legală a prevederilor alineatului dat. Modificările aduse alineatului (7) al art. 23¹ schimbă procedura de comunicare a deciziilor Colegiului Disciplinar – indicând că actele acestuia vor fi comunicate executorului judecătoresc vizat prin poștă electronică, iar autorului sesizării, dacă solicită aceasta, - la una din adresele indicate în cererea de eliberare a deciziei motivate și eliminând publicarea pe pagina web ca și modalitate de comunicare.

16. Prin intermediul proiectului de lege se urmărește și operarea unor completări la textul articolului 28, care ar institui obligația executorilor judecătorești de a comunica deschiderea, modificarea sau închiderea conturilor bancare ale acestora Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și ar prevedea publicarea acestor date în Registrul conturilor speciale, ținut de Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești. Completările propuse la articolul 28 pun în sarcina Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești ținerea evidenței conturilor bancare deschise pentru birourile executorilor judecătorești, pentru a asigura transparența acestei informații și a evita situațiile dificile, când organele cu drept de supraveghere nu pot identifica toate conturile pe care le are deschise executorul judecătoresc. Acest fapt va responsabiliza executorii judecătorești și va eficientiza procedura de control a activității lor. Aceluiași scop îi servesc completările de la articolele 29 și 33. Totodată, intervențiile propuse la art. 28 comportă și o notă de noutate, în cadrul a trei alineate noi (5) - (7) reglementându-se pentru prima dată unele aspecte, susceptibile de a genera litigii, legate de sumele aflate în contul curent special și în contul pentru încasarea onorariilor a executorilor judecătorești care și-au încetat activitatea.

17. La articolul 29 se preconizează introducerea unui alineat nou, care ar prevedea obligația remiterii de către executor a rapoartelor financiar-contabile în adresa Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești în termen de 5 zile de la data întocmirii lor.

18. Se propune o redacție nouă a articolului 33, care ar detalia procedura de control a activității executorului judecătoresc, prin prezentarea unor drepturi ale membrilor grupului de control și a unor obligații corelative a executorului și a instituțiilor financiar-bancare de oferire a informației necesare pentru realizarea eficientă a activității grupului de control. Totodată s-a inclus o prevedere importantă care ar stabili că informația din declarația de venit și/sau despre rulajul mijloacelor bănești în contul de onorariu poate fi solicitată de organul profesional doar în scopul verificării corectitudinii achitării contribuțiilor obligatorii.

19. Prin intermediul proiectului de lege se preconizează și introducerea unui articol nou – 33¹, cu titlul „Conduita profesională a executorului judecătoresc”, unde urmează a se prevedea obligația executorilor de a-și desfășura activitatea în deplină concordanță cu prevederile Codului de etică și standardele profesionale. În cadrul acestui articol se va institui temeiul legal de aprobare a Codului de etică al executorului judecătoresc și a standardelor profesionale pentru executorii judecătorești.

20. Prevederile de la alineatele (1) și (2) ale articolului 40 se propun a fi revăzute și completate, pentru a elucida anumite aspecte susceptibile de a genera interpretări eronate și deviate de la voința inițială a legiuitorului în legătură cu modalitatea de constituire a Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și natura juridică a acesteia.

21. Se propune abrogarea prevederii de la alineatul (5) litera f) a articolului 41, conform căreia suma minimă de asigurare de răspundere civilă a executorilor judecătorești se stabilește de Congres, și completarea articolului 42 alineatul (3) cu o literă nouă care va prevedea această atribuție pentru Consiliul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești. Prin intervenția dată se propune o abordare mai flexibilă și mai „mobilă” a acestui aspect, Consiliul Uniunii fiind un organ cu activitate permanentă, spre deosebire de Congres, și va putea realiza o ajustare mai rapidă a acestor sume ținând cont de dinamica socio-economică pe moment.

22. Proiectul vine cu o completare a articolului 43 cu alineatul (1¹), ce va conține soluția legală pentru situația când Congresul nu va putea în termen de 30 zile de la data expirării mandatului

Președintelui Uniunii/încetării acestuia pe alte motive să aleagă o nouă persoană pentru această funcție

23. Prin includerea unui articol nou cu numărul 44¹ în cadrul Legii privind executorii judecătorești se urmărește instituirea unei Comisii de etică în cadrul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, care va avea drept scop promovarea și implementarea standardelor profesionale și a principiilor deontologice. În cadrul articolului propus sunt incluse și prevederi referitoare la componența și atribuțiile acesteia.

24. Articolul II al proiectului conține reglementări privind momentul intrării în vigoare a unor prevederi propuse, precum și acțiunile necesare de realizat de către instituțiile responsabile cu implementarea prezentului proiect de lege.

3. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu solicită alocări financiare suplimentare din contul mijloacelor bugetare. Resurse financiare vor fi necesare doar pentru asigurarea activității Comisiei de etică, comunicarea actelor Colegiului disciplinar prin poștă, efectuarea unor proceduri suplimentare de control și inventariere a dosarelor executorului judecătoresc, care vor fi acoperite de Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești.

4. Impactul proiectului

Proiectul va contribui la consolidarea atribuțiilor de control și reglementare a profesiei de executor judecătoresc de către Ministerul Justiției, fortificarea capacităților instituționale și funcționale ale Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, responsabilizarea executorilor judecătorești, implementarea unor standarde profesionale ce ar asigura justițiabililor servicii de calitate.

5. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de Lege a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

6. Constatările expertizei anticorupție

Secretar de stat

Radu FOLTEA

